ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Δελτίο Τύπου

ΑΘΩΟΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ 9 ΜΗΝΕΣ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΠΑΡΑΜΟΝΗ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Αθήνα, 23 Νοεμβρίου 2026

Στις 19 Νοεμβρίου 2026 το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Κομοτηνής, δικάζοντας κατ' έφεση, αθώωσε τρεις Αφγανούς πρόσφυγες, μια γυναίκα και δύο άνδρες, που είχαν καταδικαστεί πρωτοδίκως σε ποινή φυλάκισης δύο (2) ετών και χρηματική ποινή 5.000€ για το αδίκημα της παράνομης παραμονής στη χώρα. Τους τρεις πρόσφυγες εκπροσώπησε στο δικαστήριο η δικηγόρος της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες.

Από την αναζήτηση ασύλου στη φυλακή

Οι τρεις πρόσφυγες, ένα ζευγάρι και ο αδελφός του συζύγου, έφτασαν στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 2026, έχοντας αναγκαστεί να εγκαταλείψουν το Αφγανιστάν. Παρότι δήλωσαν στους αστυνομικούς του Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης ρητά τη βούλησή τους να ζητήσουν άσυλο, αντί να παραπεμφθούν στη νομίμως προβλεπόμενη διαδικασία ασύλου, συνελήφθησαν, σχηματίστηκε σε βάρος τους δικογραφία για παράνομη παραμονή στη χώρα και παραπέμφθηκαν να δικαστούν με τη διαδικασία του αυτοφώρου.

Στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, χωρίς δικηγόρο και με ακατάλληλη διερμηνεία (από άλλο κρατούμενο), καταδικάστηκαν μέσα σε λίγα μόλις λεπτά, ενώ αποφασίσθηκε η έφεση τους να μην έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Έτσι, κατέληξαν στη φυλακή.

Χωρίς ενημέρωση και πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου μέσα στη φυλακή

Κατά τη διάρκεια της κράτησής τους, δεν ενημερώθηκαν ούτε απέκτησαν πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, παρά μόνο μετά από παρέμβαση του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Μόνο τότε, διαβιβάστηκε το αίτημα ασύλου τους από τις φυλακές στην Υπηρεσία Ασύλου, όπου και καταγράφηκε, κι εν συνεχεία χορηγήθηκε προσφυγικό καθεστώς στους δύο, ενώ για τον τρίτο εκκρεμεί ακόμα η έκδοση απόφασης.

Η νομική προστασία των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο δεν μπορεί να αγνοείται

Υπενθυμίζουμε ότι από τον Σεπτέμβριο του 2025, με το Ν. 5226/2025 του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, θεσπίστηκαν αυστηρότερες ποινικές κυρώσεις για την παράνομη είσοδο και έξοδο, ενώ παράλληλα ποινικοποιήθηκε για πρώτη φορά η *“παραμονή*

στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις" με προβλεπόμενη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή 5.000 ευρώ, χωρίς αναστολή (αλλαγές που επήλθαν στο άρθρο 83 του Ν. 3386/2005). Έκτοτε, έχουν ασκηθεί χιλιάδες ποινικές διώξεις για τα παραπάνω αδικήματα, με τις περισσότερες να αφορούν στο αδίκημα της παράνομης παραμονής.

Ωστόσο, όπως ρητά επιτάσσει το διεθνές, ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, αλλά και όπως επιβεβαιώνει η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, οι ποινικές διατάξεις για την παράνομη είσοδο, έξοδο και παραμονή δεν έχουν εφαρμογή στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας και στους αιτούντες άσυλο.
Επιπλέον, και το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο (εφαρμογή του με το Ν. 5307/2026) αναφέρεται ρητά στην Ελληνική Αστυνομία ως *"αρμόδια αρχή υποβολής"* αιτημάτων ασύλου. Κατά συνέπεια, όταν άτομα που εντοπίζονται χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα δηλώνουν —έστω και προφορικά— ότι επιθυμούν να ζητήσουν άσυλο, η Ελληνική Αστυνομία υποχρεούται να τα παραπέμπει άμεσα στη διαδικασία καταγραφής του αιτήματός τους, αντί να σχηματίζει σε βάρος τους δικογραφίες για «παράνομη παραμονή». Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ασκούνται ποινικές διώξεις σε βάρος τους, ούτε να οδηγούνται σε καταδίκη οι αιτούντες διεθνή προστασία.

Η Άλκηστις Αγραφιώτη-Χατζηγιάννη, δικηγόρος της Νομικής Υπηρεσίας του ΕΣΠ και συνήγορος υπεράσπισης των τριών προσφύγων δήλωσε: *"Η αθώωση των τριών εντολέων μας προσφύγων αποτελεί δικαίωση, δεν μπορεί όμως να αναπληρώσει τους εννέα μήνες της ζωής τους που έχασαν στη φυλακή. Δυστυχώς, τα πινάκια των Αυτόφωρων Δικαστηρίων είναι γεμάτα από αντίστοιχες υποθέσεις. Η Αστυνομία προχωράει εσφαλμένα στη σύλληψη και παραπομπή στο αυτόφωρο των ανθρώπων χωρίς χαρτιά που ζητούν άσυλο, και ασκείται ποινική δίωξη χωρίς να ληφθεί υπόψη το ειδικό νομικό καθεστώς προστασίας που διέπει τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Στη συνέχεια, άνθρωποι καταδικάζονται άδικα μέσα σε λίγα μόλις λεπτά στο πλαίσιο διαδικασιών που απέχουν πολύ από τις εγγυήσεις μιας ουσιαστικής και δίκαιης δίκης. Πρόκειται για πρακτικές που προσβάλλουν τον πυρήνα του κράτους δικαίου."*

Η πρόσφυγας που αθωώθηκε δήλωσε: *"Μου έφυγε ένα τεράστιο βάρος σήμερα. Μπορώ επιτέλους να χαμογελάσω και να κάνω σχέδια για το μέλλον μας. Ως γυναίκα στο Αφγανιστάν δεν είχα κανένα δικαίωμα, δεν ήμουν ελεύθερη και η ζωή μου ήταν σε κίνδυνο. Δεν έχω ζήσει, έχω μόνο αγωνιστεί για τη ζωή. Από εδώ και πέρα θέλω να ζήσω. Θέλω να γραφτώ στο σχολείο και να μάθω ελληνικά, θέλω να εργαστώ, θέλω να είμαι ελεύθερη."*

Για περισσότερες πληροφορίες:
Κώστας Βλαχόπουλος, Υπεύθυνος Επικοινωνίας, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
k.vlachopoulos@gcr.gr
τηλ: 6980506686